

RZECZNIK PRAW OBYWATELSKICH

Irena Lipowicz

Warszawa, 3. XII. 2014 ✓

III.7050.6.2014.TO

Pani
Teresa PIOTROWSKA
Minister Spraw Wewnętrznych

Szanowna Pani Minister,

Pozwalam sobie przedstawić wnioski z kontroli przeprowadzonej przez Biuro Rzecznika Praw Obywatelskich w komendach i komisariatach Policji. Poprzednia kontrola została przeprowadzona w 2012 roku i dotyczyła 48 obiektów, jej celem było zapoznanie się z warunkami służby funkcjonariuszy Policji w jednostkach średniego i niższego szczebla. Ze względu na stwierdzenie wielu usterek i nieprawidłowości, zmuszeni byliśmy przeprowadzić w tym roku powtórny wizytację w 29 wybranych placówkach.

Elewacja zewnętrzna obiektu i pomieszczenia ogólnodostępne.

Na przestrzeni ostatnich dwóch lat widać częściową poprawę w zakresie termomodernizacji, wymiany stolarki okiennej, a także pokrycia dachowego obiektów w których mieszczą się komendy czy komisariaty Policji. Jest to najczęściej związane z modernizacją istniejących obiektów jak np. Komisariaty Policji (dalej: KP) w Zabrze, KP Wrocław Psie Pole, KP Wrocław Rakowiec, a także Komend Miejskich/Powiatowych Policji (dalej: KMP/KPP) w Siedlcach i w Gostyninie czy wybudowanym od podstaw KP Gdynia Redłowo. Najwyraźniejszy postęp w tym zakresie widać na terenie garnizonu śląskiego. W trakcie budowy/modernizacji znajdują się Komendy Miejskie/Powiatowe

Policji w Bielsku-Białej, Siedlcach oraz Gostyninie a także Komisariaty Policji w Sosnowcu, w Gliwicach czy w Zabrze. Planowane do modernizacji/budowy są m.in. Komisariaty Policji Wrocław Śródmieście, Wrocław Rakowiec, Wrocław Długołęka. Gdańsk Śródmieście oraz Komendy Powiatowe Policji w Oławie czy Sierpcu. Nieco trudniejsza jest sytuacja w garnizonie pomorskim, choć np. w marcu 2013 r. Komisariat Policji Gdynia Wzgórze Świętego Maksymiliana przeniesiony został do nowo wybudowanego budynku KP Redłowo.

Jednak część jednostek, w dalszym ciągu, pozostaje w stanie bardzo znacznej degradacji technicznej, narażając funkcjonariuszy na utratę zdrowia.

Dach budynku Komisariatu Policji Gdańsk-Oliwa jest nieszczelny¹. Z relacji jednego z pracowników wynika, że dach nie był remontowany od co najmniej 40 lat. Okna są wypaczone i zimą wymagają prowizorycznego izolowania np. kocami. Komisariat Policji Gdańsk Stogi mieści się w zaadaptowanym dwukondygnacyjnym budynku, w którym mieszczą się również lokale komunalne (podobnie KP Gdynia Witomino). Z uwagi na brak środków w gabinecie komendanta wymieniono tylko jedno okno (PCV), drugie nadal pozostaje stare. Zimą zdarzają się sytuacje, że na parapetach wewnętrznych pojawia się śnieg. Na II Komisariacie Policji Gdańsk Śródmieście, latem, niektórzy funkcjonariusze nie mają możliwości otwarcia okien, ze względu na fakt, iż zostały one skręcone na stałe śrubami, w celu ich uszczelnienia. Z kolei w porze zimowej, gdy temperatura spada do kilku stopni, brak jest możliwości dogrzewania pomieszczeń grzejnikami elektrycznymi, ze względu na zły stan instalacji. Znacznej degradacji uległ Komisariat Policji w Żórawinie. Mieści się on w budynku jednopiętrowym, schody są uszkodzone, a spadające z dachu, nawet przy lekkim powiewie wiatru, dachówki są zagrożeniem zarówno dla funkcjonariuszy jak i interesantów.

Komenda Powiatowa Policji w Sochaczewie wskutek awarii systemu odprowadzającego wodę z dachu została w 2013 roku zalana. Woda znajdowała się wówczas, nawet w znajdujących się na korytarzach i pomieszczeniach służbowych lampach i kinkietach. Awaria została naprawiona, ściany odmalowano. Jednak naprawy takie mają charakter tymczasowy, bowiem po pewnym czasie dach zaczyna znowu przeciekać.

¹ dachówki ceramiczne bez jakiegokolwiek warstwy izolacyjnej.

W kilku pomieszczeniach służbowych na ścianie i suficie widoczne były ślady pleśni. Stan permanentnego prowizorium trwa już w Sochaczewie od kilku lat. Obiekt z uwagi na planowaną budowę nowej komendy nie jest remontowany i ulega dalszej degradacji. Budowa nowej siedziby KPP Sochaczew po raz kolejny została przesunięta w czasie na 2016 r., choć i ten termin – zdaniem funkcjonariuszy – nie jest pewny, ponieważ zależy od możliwości współfinansowania ze strony pobliskich jednostek samorządu terytorialnego.

Wyposażenie pomieszczeń służbowych

Należy wskazać, iż budowa nowej siedziby czy też modernizacja dotychczasowej wiąże się najczęściej z wymianą mebli, z dostosowaniem infrastruktury do potrzeb osób niepełnosprawnych. Również problem nadmiernego zagęszczenia pomieszczeń służbowych zostaje w takich okolicznościach rozwiązany, poprzez adaptację innych pomieszczeń (np. garaży w KP III Częstochowa), albo rozbudowę budynku (KPP Gostynin). Jednak zdarza się, że możliwości rozbudowy czy adaptacji obiektu są ograniczone (znajduje się on pod opieką konserwatora zabytków). Wówczas zagęszczenie pozostaje bez zmian.

W dalszym ciągu jednak pozostają jednostki, w których zagęszczenie w pomieszczeniach służbowych ulega zwiększeniu (np. KP Gdynia Witomino). W trakcie wizytacji Komendy Powiatowej Policji w Sochaczewie z powodu dużego zagęszczenia w pokojach, funkcjonariusze wykonywali wstępne czynności służbowe z zatrzymanym w szatni. Brak jest również wystarczającej powierzchni do przechowywania archiwów, dowodów rzeczowych (np. stary silnik znajdujący się na korytarzu KP VII Gdańsk Stogi) czy przedmiotów odzyskanych (zwłaszcza rowerów w okresie letnim). Na czas modernizacji budynku Komendy Powiatowej Policji w Gostyninie funkcjonariusze przeniesieni zostali do pobliskiego centrum handlowego. Jednak zostały im zapewnione pomieszczenia o standardzie wyższym od dotychczasowego. Z uwagi na koszty związane z czasowym przeniesieniem „łączności” w modernizowanym budynku pozostało pomieszczenie oficera dyżurnego i magazyn broni.

Zdarzają się również sytuacje, że policjanci sami kupują farbę, względnie pozyskują farbę z jednostek wyższego szczebla lub samorządu terytorialnego i malują pomieszczenia służbowe. Na Komisariacie Policji I w Wojkowicach zgniły, zapadający się parkiet może stwarzać zagrożenie dla funkcjonariuszy tej jednostki. Wyposażenie w meble biurowe pozostawia wiele do życzenia. Pozyskiwane są one najczęściej z sądów, prokuratur, banków czy urzędów skarbowych. Zdarzały się sytuacje, że fotele oficerów dyżurnych były uszkodzone, np. miały powyłamywane kółka, a uszkodzone podłokietniki były owinięte taśmą klejącą (np. KPP Sierpc).

Dostępność pomieszczeń socjalnych oraz ich wyposażenie

W modernizowanych/budowanych jednostkach, w miarę możliwości, planowane są również pomieszczenia socjalne dla funkcjonariuszy. Spożywanie posiłków przy biurkach jest szczególnie uciążliwe w pomieszczeniach, w których istnieje duże zagęszczenie stanowisk pracy i wykonywania w tym czasie czynności służbowych z osobami spoza jednostki. Większość urządzeń AGD (czajniki elektryczne, mikrofalówki), naczynia są prywatne, przyniesione przez funkcjonariuszy. Ogólny ich standard jest niski.

Wyposażenie pokoju oficera dyżurnego

Funkcjonariusze zgłaszali również problem usytuowania w projektach nowych komend pomieszczeń dla oficera dyżurnego, a w szczególności możliwości bezpośredniego kontaktu z interesantem. Z pomieszczenia oficera dyżurnego rzadko kiedy jest bezpośredni dostęp do recepcji. W niektórych projektach oficer dyżurny musi przejść przez korytarz, bezpośrednio niedostępny dla interesantów, zanim dotrze do recepcji. Obawy policjantów prowadzą się do konieczności bezpośredniego kontaktu w sytuacji, gdy recepcja będzie nieczynna. Czas pracy recepcji – z uwagi na wysokie koszty – ograniczony jest zasadniczo do czasu pracy zwykłych urzędów. Służba oficerów dyżurnych funkcjonuje natomiast 24

godziny na dobę. Nieobecność recepcjonistki/ty powodować będzie konieczność bezpośredniego kontaktu z oficerem dyżurnym, względnie jego pomocnikiem, co nie pozostanie bez wpływu na realizację bieżących czynności służbowych.

Zdarza się, że stanowiska dyżurnych posiadają zablokowane niektóre strony internetowe np. przydatne do określenia wartości skradzionego przedmiotu (serwis Allegro), czy ustalenia tożsamości sprawcy czynu zabronionego (Facebook, N-k). Policjanci zmuszeni są wówczas korzystać ze swoich prywatnych telefonów albo z pomocą przychodzą sami interesanci. Generalnie jednak stwierdzić należy, że dostęp do internetu uległ poprawie (np. KPP Sochaczew, KP Jelcz-Laskowice, Wrocław Ołbin, WRD KMP Wrocław).

Pomieszczenia sanitarne (toalety, prysznice), szatnie

Nowo wybudowane jednostki w większości przypadków wyposażone są w pomieszczenia sanitarne, osobne dla funkcjonariuszy oraz funkcjonariuszek. Trudna sytuacja pod tym względem występuje w budynkach (często znajdujących się pod opieką konserwatora zabytków) modernizowanych, w których niemożliwa jest rozbudowa ani adaptacja innych pomieszczeń (np. strych, garaże) na pokoje służbowe. Przykładowo funkcjonariusze ogniwa patrolowo-interwencyjnego Komisariatu Policji Gdynia Witomino korzystają z szatni w nowo wybudowanym Komisariacie Policji Gdynia Redłowo, gdzie zostały wydzielone szatnie damskie i męskie, jest tam też prysznic i miejsce do suszenia umundurowania.

Miejsce do oddania strzału kontrolnego

W dalszym ciągu w jednostkach brakuje miejsc do oddania strzału kontrolnego (np. KP Żórawin, KP Grabiszyn, KPP Sochaczew). Należy przypomnieć, że jedną z najważniejszych czynności zabezpieczających przed oddaniem niekontrolowanego strzału, będącego źródłem najpoważniejszych wypadków z bronią palną, jest rozładowanie broni

palnej. Broń powinna zostać każdorazowo sprawdzona na początku i na końcu służby. Oddanie strzału kontrolnego w ścianę czy podłogę w budynku jednostki może powodować rykoszetowanie pocisku, co w konsekwencji może zagrozić zdrowiu lub życiu funkcjonariusza bądź osób postronnych.

Umundurowanie

Funkcjonariusze zgłaszali ponadto zastrzeżenia do otrzymywanego umundurowania (koszula letnia nie przepuszcza powietrza, spodnie są ze zbyt grubego materiału). Ich zdaniem na przestrzeni ostatnich dwóch lat pogorszyła się jego jakość. Policjantki podnosiły z kolei kwestie związane z brakiem odpowiedniego dostosowania umundurowania do ich potrzeb. W tej sytuacji zmuszone są do dokonywania przeróbek krawieckich na własny koszt.

Policjanci wskazywali również na trudności z wymianą poszczególnych elementów umundurowania. Ich zdaniem, zakupy umundurowania dla Policji odbywają się w ten sposób, że zamawia się do magazynu centralnego określoną ilość np. koszul w danym rozmiarze, niezależnie od realnego na nie zapotrzebowania. W praktyce nie jest zatem realizowane założenie, że dana jednostka wysyła zapotrzebowanie na mundury pod kątem konkretnych osób (logistyka KWP dysponuje szczegółowymi wymiarami swoich f-szy). Większość osób może otrzymać tylko takie umundurowanie jakie znajduje się na magazynie, najczęściej nieodpowiadające indywidualnym rozmiarom (np. zbyt ciasna koszula, za krótkie spodnie itp.). W dalszym ciągu brakuje mundurów w małych i bardzo dużych rozmiarach.

Wyposażenie (sprzęt biurowy, łączności, narkotesty itp.)

Znaczącej poprawie uległo wyposażenie komend i komisariatów Policji w sprzęt komputerowy. Właściwie poza jedną jednostką (gdzie z uwagi na zbyt duże zagęszczenie w pomieszczeniach służbowych nie było możliwości wstawienia komputera) policjanci byli z tego tytułu usatysfakcjonowani. Również wprowadzenie tzw. kombajnów (drukarka, ksero i skaner) rozwiązało wiele problemów z istniejącymi drukarkami różnych marek. Funkcjonariusze w większości wskazywali również na poprawę zaopatrzenia jednostek w papier oraz inne materiały biurowe. W niektórych jednostkach problem z wyposażeniem w papier pojawiał się pod koniec roku, kiedy to zwiększało się na niego zapotrzebowanie. Również w zakresie możliwości komunikacji telefonicznej widać poprawę, szczególnie w kontekście zakupu telefonów komórkowych dla dzielnicowych.

Pomimo generalnej poprawy dostępności w środki czystości, w dalszym ciągu policjanci wskazują na braki nawet papieru toaletowego oraz mydła (np. KP Wrocław Ołbin, Grabiszyn).

W KPP w Środzie Śląskiej policjanci wskazywali na brak sprzętu do pomiaru stężenia narkotyków i innych środków odurzających we krwi. W przypadku podejrzenia konkretnego kierowcy pobierana jest próbka moczu i wysyłana następnie do laboratorium. Stanowi to poważny problem, bowiem trzeba czekać na wynik kilka tygodni. Ponadto takie rozwiązanie stosuje się tylko w wyjątkowych przypadkach. Brak jest natomiast możliwości sprawdzania stężenia środków odurzających na bieżąco. Podobnie policjanci Wydziału Ruchu Drogowego KMP Wrocław podnieśli, że ich jednostka nie dysponuje narkotestami. Istotnie na wyposażeniu znajduje się jeden stacjonarny narkotest, ale bez wkładów, które są bardzo drogie, więc urządzenie pozostaje w magazynie.

Pojazdy służbowe

Palącym obecnie problemem jest stan techniczny pojazdów służbowych. Są mocno wyeksploatowane. Zdaniem policjantów radiowozy wyposażone w silniki diesla (z turbiną) nie sprawdzają się z uwagi na specyfikę jazdy interweniujących funkcjonariuszy. Prowadzi to do sytuacji, że pojazd, który ma niewielki przebieg, częściej pozostaje w warsztacie niż w służbie. Dodatkowo – zdaniem policjantów – czas oczekiwania i jakość napraw dokonywana w policyjnych warsztatach samochodowych pozostawiają wiele do życzenia. Nowe samochody zakupywane są sporadycznie, najczęściej w całości lub części ze środków jednostek samorządu terytorialnego. Przykładowo z ośmiu samochodów służbowych, jakimi dysponował KP Wrocław Olbin 6 było niesprawnych (KP Gdynia Witomino 6 (3), KP Gdańsk Śródmieście 9 (3), KP Wojkowice 4 (2)). W Komendzie Powiatowej Policji w Sierpcu funkcjonariusz wskazał, że na motocyklu nieprawidłowo zamontowano radiostację. W razie potencjalnego wypadku może ona spowodować dodatkowe obrażenia (złamanie kręgosłupa).

Poszczególne jednostki średniego i niższego stopnia przewidziane do modernizacji/budowy znajdują się na różnych poziomach zaawansowania realizacji inwestycji. Od ogłoszenia przetargu, po końcowe wykańczanie obiektów. Są również jednostki planowane do modernizacji/budowy w najbliższych latach. Wreszcie w niektórych jednostkach nie przewidziano w ogóle modernizacji. Wydaje się jednak, że w najtrudniejszej obecnie sytuacji znajdują się jednostki w fatalnym stanie technicznym, przewidziane do budowy od podstaw w późniejszym terminie. Nie opłaca się bowiem inwestować w kosztowne remonty budynku, tym samym likwidowanie przyczyn awarii np. przeciekającego dachu. Naprawa ograniczana jest wówczas do niezbędnego minimum. Takie prowizorium skutkuje postępującą degradacją nieremontowanego obiektu oraz może stwarzać realne zagrożenie dla zdrowia i życia pełniących tam służbę funkcjonariuszy. Dodatkowo przesunięcia w czasie albo w zakresie wysokości kosztów inwestycji powodują – dla jednostek samorządu terytorialnego, dofinansowujących inwestycję – utrudnienia,

związane z zarezerwowaniem oraz wykorzystaniem przeznaczonych na ten cel środków finansowych.

Reasumując, należy wskazać, że na przestrzeni ostatnich dwóch lat nastąpiła widoczna poprawa warunków pełnionej służby, zwłaszcza w obszarze modernizacji i budowy obiektów jednostek oraz ich wyposażenia m.in. w sprzęt komputerowy, papier czy paliwo. Należy odnotować również poprawę sytuacji w dostępie do środków łączności i internetu, a co za tym idzie – do baz aktów prawnych.

Wśród zagadnień wymagających zwrócenia szczególnej uwagi, należy wskazać: potrzebę poprawy jakości i dystrybucji umundurowania (np. dostosowanie go do budowy kobiecego ciała); niezbędna jest lepsza organizacja wymiany i sposobu serwisowania wyeksploatowanych pojazdów służbowych; przygotowanie więcej miejsc pozwalających na oddanie strzału kontrolnego; uzupełnienie wkładów do narkotestów.

Działając na podstawie art. 16 ust. 1 ustawy z dnia 15 lipca 1987 r. o Rzeczniku Praw Obywatelskich (Dz.U z 2014 r. poz. 1648) zwracam się do Pani Minister z uprzejmą prośbą o przedstawienie stanowiska odnośnie sygnalizowanych problemów.

Łęka serdeczne pozdrowienie

Jana Jędrzejka

Zał.

lista wizytowanych jednostek Policji